



Jordi LARIOS

Rendezvous

Vic: Cafè Central-Eumo Editorial («Jardins de Samarcanda» 69), 2013, 80 p.

De tant en tant, algú recorda aquell *dictum* inquietant en què Adrienne Rich va asseverar que si la poesia es nodreix del passat, també algun cop vaticina el futur. Qui retorni avui als versos que obrien *Home sol*, el poemari que el 1984 signava un Jordi Larios de tot just vint-i-cinc anys, no pot sinó admetre el poder premonitori d'aquells decasíl·labs proemials: «Llença't a l'aigua turbulenta dels sentits / i fes-ne crònica de veritat aguda, / veuràs que tot és res perquè tot muda / i els dies són més foscos que les nits». Damunt del que aleshores va poder semblar un *carpe diem* audaç, aparellat a un propòsit de vehemència expressiva, els avatars de la vida hauran reescrit –com ens acaba de revelar, inequívoc, aquest recent *Rendezvous*– la predestinació d'una poesia atònita per la indiferència de les coses envers el dolor propi, de la veritat punyent de la qual el poeta continua maldant per ser cronista. Aquella dissort possible, que ara els versos designen com la «vida fosca / a plena llum del dia» («Cançó enfadosa»), ha esdevingut a la fi una certitud que Larios, amb inequívoca enteresa, ha volgut posar com a sever frontispici del seu darrer llibre.

Encapçalada per un epígraf de Màrius Torres, la primera secció de *Rendezvous*, «La mort, la primavera», representa així l'assumpció difícil d'aquella «cara nocturna de la vida», d'aquella «onerosa ciutadania» que, per dir-ho com Susan Sontag, la malaltia ens imposa als humans. Les seves quatre colpidores composicions, que ens duen del Cardiff de maons vermells al Londres desafecte de l'East End, clouen, com en un parèntesi, el desassossec del viure quan la mort és una amenaça pròxima i de combat incert. Completa el volum fins a assolir la trentena de poemes una segona secció, titulada com el llibre, que s'encomana al magisteri molt divers d'uns poetes que, amb els seus epígrafs respectius, n'expliquen tant la nostàlgia del passat (Keats) i la necessitat de l'amant (Éluard, Comadira) com el propòsit, vital i creatiu, d'una nuesa radical (Marçal). Les peces que la componen participen en efecte d'aquest tarannà, i encara que la mort ja no s'albiri aquí com una urpa igual d'imminent, no per això la seva tonalitat sentimental més remarcable deixa de ser, sota els inclements cels gal·lesos, un plany enfredorit per la fragilitat de la vida, culminat de manera commovedora pel poema «Rendezvous», al meu entendre el millor del volum, en què el jo poètic emplaça l'estimada en un futur per fi joiós però *otherwordly*, «quan hàgim dit adéu als agutzils / eficients de la desconeguda».

Aquest tercer llibre de l'autor arriba després d'un lapse de vuit anys d'ençà de l'anterior, i de trenta des del primer, tot afegint-se així a un conjunt que no depassa

de gaire el centenar de poemes; sens dubte, la parvitat de l'obra poètica completa, fins avui, de Jordi Larios és una evidència de la cura i la deliberació extremes amb què l'autor l'ha volgut compondre. I, al mateix temps, cal admetre que aquesta parvitat facilita un reconeixement de les seves qualitats més pures, les quals, com passa amb altres poetes, probablement quedarien diluïdes per una producció deixatada i menys fidel a un principi estètic. Estilísticament, la lírica de Larios a *Rendezvous* (força allunyada de la dels dos llibres anteriors i no només en el temps) es caracteritza per oscil·lar amb claredat entre dues maneres d'expressió i procediment molt ben diferenciades: la primera és la de l'epigrama sec i rotund, algun cop enigmàtic, confiat íntegrament a l'efecte que pugui generar la tensió semàntica entre una nota d'ambient i un índex d'emoció personal i en el qual la manca de definició de la situació enunciativa sol empènyer a la lectura en clau simbòlica («Tarda», «Nocturn», «Oasi», «Malson», etc.); l'altra manera, que pot procurar poemes força més extensos, es deixa definir per aproximació a la forma que la música coneix amb el nom de «tema amb variacions» i descansa sobre l'ús recurrent de l'anàfora, que repeteix una mateixa clàusula però carregant-la cada vegada amb tot d'atributs diferents, que en varien la naturalesa i s'acumulen en lenta lletania fins a compondre un gran mosaic d'imatges, de petites càpsules d'experiència passada, present o futura, somiada o real, feliç o afligida («Llandough Hospital», «Les hores», «Abans d'anar-te'n», «Demà», etc).

Entre aquests dos moviments de signe contrari, centrípet i centrífug, l'un cap a la concentració de la inscripció epigramàtica, l'altre cap a l'expansió de la disseminació anafòrica, la poesia de Larios es troba ara, doncs, en un interessant dilema, que caldrà esperar a veure si es resol en l'equilibri permanent o en el decantament envers una manera o l'altra. Mentre que *Home sol*, el primer llibre de l'autor, encara acatava convencions com la de narrativitzar el poema i construir anècdotes que segreguessin el corresponent corol·lari moral –unes convencions que, al seu torn, *El cop de la destràl* ampliava amb registres com el satíric, que allí tenia tota la segona meitat del volum–, *Rendezvous*, en canvi, promou amb nitidesa a primera línia uns usos que havia començat a introduir, però només de tant en tant, el llibre anterior: en essència, la substitució d'una linealitat poc o molt narrativa per una circularitat guanyada a còpia de repeticions i enumeracions, que entotsola, per dir-ho així, el poema, abocant-lo a una sola però més intensa revelació. Que en algun moment l'extrema exploració gramatical en què Larios implica el vers l'hagi acostat (conscientment i explícita) a l'estètica de poetes com Antoni Clapés o Víctor Sunyol és, en aquest sentit, altament significatiu.

Fent costat a aquestes relatives novetats d'estil o, més aviat, fonent-s'hi, en la dicció i la proposta de Larios hi ha, malgrat tot, algunes invariants, que vinculen òbviament aquest llibre amb els altres seus. La més general és la continuada al·lusió intertextual que jalona els poemes, com per recordar-nos que en el país de la lírica confessional transitem tot el temps camins fressats per predecessors il·lustres. La més particular, però en el mateix ordre, l'inconfusible deix ferraterià que –com en qui no pot abandonar del tot el primer idioma après, avesat de fa molt al seu accent

i entonació—acoloreix aquí i allà el curs meditatiu del poeta: de vegades amb un caràcter tan exprés com el que té la citació i l'homenatge («Cambres de la tardor» i «Les hores», per exemple, que conviden el lector a descobrir els límits del pastitx), però altres cops amb l'interès superior que suposa —més enllà de reconèixer tal o tal altre vers d'«El mutilat», o d'«El secret», o d'«El ponent excessiu»— l'assimilació implícita d'unes idees d'estructura i el recurs a estilemes com l'imperatiu o el zeugma («No ho diguis a ningú», «De sobte, un vespre a Matlock Street»). Sigui com sigui, la lliçó de l'autor de *Les dones i els dies* és palesa aquí sobretot en el distanciament amb què és contemplada l'emoció pròpia i en una laboriosa voluntat d'endurança, d'acceptació quasi espartana de l'adversitat personal. Al capdavant, és il·luminador contrastar com ha anat modificant-se la concepció de la poesia que Jordi Larios ha defensat des dels mateixos versos, en els poemes que n'han fet divisa: si *Home sol* reivindicava «la complicada equació de les paraules» i el seu «poder tranquil» («El poema», «Ficcions»), i *El cop de la dextra* deia tenir fe en la capacitat del poema, ben tes, per donar «el nom exacte de les coses» («Aritmètica»), aquí («Poesia») el poeta entre el «silenci» i l'«abisme» s'interroga «¿Sóc jo qui escriu de la ferida / o és la ferida qui m'escriu?». Haurà estat, com es veu, un procés inexorable: perduda la convicció que l'escriptura pugui servir per res més que per escandallar la mesura de l'oblit, Jordi Larios, «abans que tot s'enruni», s'aferra a la poesia com un últim i desesperat cauteri, com l'única sutura que ens pot tancar la ferida.

Pere Ballart

Universitat Autònoma de Barcelona